Opinie

Gaan we met onze voedselvoorziening het energiedebacle achterna?

Opinie

De productie moet de komende jaren sterk worden opgedreven, terwijl we de impact op het milieu en het klimaat net moeten verlagen. Dat schrijft Wouter Devarrewaere van het Duitse chemieconcern Bayer in een opiniestuk. “Een historische uitdaging die we moeten aangaan met een open blik, zonder technologieën uit te sluiten op basis van ideologie. Daarvoor is de dringendheid te groot. We zullen al ons wetenschappelijk vernuft nodig hebben.”

27 FEBRUARI 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 27 FEBRUARI 2023 20:18

Lees meer over:
europa
stikstof
gewasbescherming
bio
duurzaam

Dogma’s dreigen net contraproductief uit te pakken: een onzekere bevoorrading, hogere prijzen, meer impact op klimaat en milieu, en een toegenomen geopolitieke afhankelijkheid van dure en vervuilende import uit verre landen, soms met omstreden regimes.

Voedsel of energie?

Wie de inleiding las en dacht dat het over voedselproductie ging, heeft gelijk. Wie dacht dat het de energietransitie betrof, heeft even goed gelijk. De uitdagingen om alsmaar meer mensen op een duurzame manier te voeden en ze van schone energie te voorzien, hebben op het eerste zicht weinig met mekaar te maken. Toch vertonen ze enkele opmerkelijke gelijkenissen.

De Europese Unie heeft de ambitie om tegen 2050 klimaatneutraal te worden. Die energietransitie maakt dat de vraag naar stroom in België minstens zal verdubbelen, berekende expertisebureau EnergyVille. Hernieuwbare energie moet een inhaalbeweging maken en die gaat minder snel dan gehoopt. Wind en zon zorgden samen nog steeds voor minder dan een vijfde van onze stroom in 2022, blijkt uit recente cijfers van transmissienetbeheerder Elia.

Kernenergie maakte ongeveer de helft uit van de energiemix, aardgas een kwart. Ook in een klimaatneutrale toekomst ziet EnergyVille nog een belangrijke rol voor kernenergie als betrouwbare en kostenefficiënte aanvulling op de meer grillige wind en zon. Door de wet op de kernuitstap sluiten we nu echter de ene na de andere reactor, houden we innovatie in nucleaire technologie tegen, en verliezen we onze expertise.

Net nu we alle zeilen moeten bijzetten en aan een recordtempo meer groene stroom moeten opwekken, schakelen we onze belangrijkste bron van betaalbare, veilige en milieu- en klimaatvriendelijke stroom af, terwijl we noodplannen maken met afschakelplannen, nieuwe gascentrales, dieselgeneratoren en zelfs straalmotoren.
Zelfs als er een levensduurverlenging komt van de twee jongste reactoren, wat allesbehalve zeker is, zullen we volgens Elia binnen enkele winters aanzienlijk minder stroom produceren dan we nodig hebben. Importmogelijkheden zullen echter gering zijn, de vervangcapaciteit fossiel en peperduur. Toch is het schrappen van de wet op de kernuitstap voor sommigen nog steeds taboe.

> **In tijden waarin de voedselzekerheid bedreigd wordt, is verantwoord bestuur nodig op basis van feiten en wetenschap. Geen roekeloos bestuur op basis van emoties en ideologie**
>
> Wouter Devarrewaere

Farm-to-Fork

Een ander ambitieus beleidsplan van de Europese Green Deal is de Farm-to-Forkstrategie. Deze beoogt een “eerlijk, gezond en milieuvriendelijk voedselsysteem”. Net als de transitie naar klimaatneutraliteit is dit een doelstelling waar iedereen zich achter kan scharen. Voor het luik van de productiesystemen trekt de EU resoluut de kaart van extensivering: veel minder synthetische meststoffen en bestrijdingsmiddelen, veel meer biolandbouw.
Het is maar de vraag of dit de weg is naar een competitieve, robuuste Europese landbouw met een gelijk speelveld en eerlijke prijzen voor producent en consument. De EU maakt hier van de methode een doel op zich. Extensivering is bovendien moeilijk te verzoenen met sommige andere Green Deal pijlers. De biodiversiteitsstrategie beoogt een sterke uitbreiding van beschermde natuurlijke ecosystemen, maar extensieve landbouw vergt net veel meer land voor eenzelfde productie. De sociaal rechtvaardige transitie wil niemand achterlaten, maar bioproducten zijn in België ongeveer een derde duurder.
Onlangs vroeg de Raad van de EU dan ook een bijkomende impactstudie van de verordening die het gebruik van synthetische gewasbescherming moet halveren. In tijden waarin de voedselzekerheid bedreigd wordt door de klimaatverandering, conflicten, inflatie en de pandemie, is verantwoord bestuur nodig op basis van feiten en wetenschap. Geen roekeloos bestuur op basis van emoties en ideologie. Toch schreeuwden activisten moord en brand. De impactstudie zou een vertragingsmanoeuvre zijn.

Gereedschapskist

De spreekwoordelijke gereedschapskist van de landbouwer raakt sneller leeg dan die weer wordt aangevuld met nieuwe oplossingen en dat is verontrustend. Precisieveredeling, biologische gewasbescherming, digitale oplossingen en precisielandbouwtechnieken: allen kunnen ze bijdragen tot de doelstellingen van Farm-to-Fork. De wetenschap draait op volle toeren, maar het beleid holt vaak achterop, waardoor innovaties maar moeizaam hun weg vinden naar de praktijk.
Nieuwe veredelingstechnieken zoals CRISPR-Cas hebben een enorm potentieel in een duurzame landbouw. Ze laten toe snel en nauwkeurig gewassen te veredelen en ze productiever of voedzamer te maken, of beter bestand tegen ziektes, plagen en extreme weersomstandigheden. Deze technieken zijn vandaag echter de facto verboden in de EU, en het proces om ze toe te laten verloopt tergend traag.

> **De spreekwoordelijke gereedschapskist van de landbouwer raakt sneller leeg dan die weer wordt aangevuld met nieuwe oplossingen. Dat is verontrustend**
>
> Wouter Devarrewaere

Biologische gewasbescherming kan helpen om chemie terug te dringen, maar de ontwikkeling en toelatingsprocedures zijn complex, tijdrovend en duur, en ondertussen slinkt het beschikbare middelenpakket zienderogen. Ook een variabele toepassing van kalk, zaaigoed, meststoffen, gewasbescherming en irrigatie op basis van meetdata kan bijdragen tot een betere doeltreffendheid met minder inputs, maar deze precisietechnieken worden nog onvoldoende gestimuleerd door de overheid.

Kruispunt

In het energiedebat ontbreekt langetermijnvisie. Bevoorradingszekerheid, autonomie en betaalbaarheid werden decennia als vanzelfsprekend beschouwd. Bepaalde technologieën werden ideologisch verbannen, maar ondertussen werd te weinig geïnvesteerd in alternatieven, en nu zitten we in grote problemen.

In het voedseldebat staan we vandaag op een kruispunt en dreigen we dezelfde weg in te slaan: geven we ons lot uit handen, of kiezen we voor een rationele, wetenschappelijke aanpak? Een holistische visie waarin oplossingen worden beoordeeld op basis van hun risicoprofiel en niet hun natuurlijke of synthetische oorsprong.
Willen we met z'n allen niet vooral een milieuvriendelijke, verzekerde en betaalbare voorziening van voedsel en energie? Is dat ook niet waar ngo's en beleidsmakers zich voor willen inzetten? Laat ons daar dan rechtstreeks het doel van maken, zonder ons te verliezen in de ideologische weg ernaartoe. Met een open blik en dialoog komen we al een heel eind.

Met dit opiniestuk wil de auteur een bijdrage leveren aan het maatschappelijk debat. De auteur schrijft in eigen naam en is verantwoordelijk voor de inhoud van de tekst.

Auteur

Wouter Devarrewaere is Sustainability Lead bij Bayer Crop Science.

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen
Crafted by Brigada